

Verbijzonderde Interne Controleplan 2024

Uitvoeringsprogramma behorende bij de
Kadernota Verbijzonderde Interne Controle
gemeente Zeist

Gemeente Zeist - Control
Vastgesteld in het college van 10 september 2024

Inhoudsopgave

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De Kadernota Verbijzonderde Interne Controle gemeente Zeist is meerjarig vastgesteld. Het voorliggende bijbehorende uitvoeringsprogramma, het Verbijzonderde Interne Controleplan 2024, wordt jaarlijks geactualiseerd. Het Verbijzonderde Interne Controleplan is een risico gestuurd instrument voor de interne beheersing van materiële processen. Dit uitvoeringsprogramma beschrijft welke specifieke Verbijzonderde Interne Controlewerkzaamheden er per materieel proces worden uitgevoerd.

Met de proceseigenaren (teammanagers) zijn startgesprekken gevoerd over hun proces en de eventuele veranderingen hierin voor 2024. De uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle ligt vast in checklists per proces en is gebaseerd op het door de raad vastgestelde Normenkader. De uitvoering is met de externe accountant afgestemd. Voor elk proces wordt één lijncontrole uitgevoerd (van de start van het proces tot en met de betaalbatch).

1.2 Actuele ontwikkelingen

De belangrijkste actuele ontwikkelingen ten aanzien van de Verbijzonderde Interne Controle in 2024 worden hieronder beschreven.

1.2.1 Rechtmatigheidsverantwoording en prestatielevring Sociaal Domein

Bij de jaarrekening 2023 heeft het college voor het eerst een Rechtmatigheidsverantwoording afgelegd. De accountant heeft vastgesteld dat de Rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft en zowel de Rechtmatigheidsverantwoording als de paragraaf Bedrijfsvoering alle voorgeschreven informatie bevat. We kunnen daardoor onze aanpak van 2023 continueren evenals onze werkzaamheden. Onze accountant heeft aangegeven dat waarschijnlijk eind september 2023 de Kadernota Rechtmatigheid 2024 verschijnen. Naar verwachting zullen hierin bepaalde zaken verduidelijkt worden ten opzichte van 2023, maar zullen er geen verdere wijzigingen doorgevoerd worden. Wel wordt de modeltekst van de rechtmatigheidsverantwoording wellicht aangepast. We weten echter pas echt wat de implicaties van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 zijn wanneer deze wordt gepubliceerd.

De timing is nog onduidelijk, maar het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt nog gewijzigd ten behoeve van de Rechtmatigheidsverantwoording. Het ministerie heeft de wijziging hiervan ter consultatie medio 2023 aangeboden, maar van wijziging was medio 2024 nog geen sprake. Voorgesteld is de methodiek van een goedkeurende verklaring door de accountant gelijk te trekken ten opzichte van andere publieke organisaties, het Rijk en internationale standaarden. Dit zou betekenen dat er geen afzonderlijke percentages meer gehanteerd worden als goedkeuringstolerantie voor fouten en onzekerheden (nu respectievelijk 1% en 3%), maar een samengevoegd percentage van 2%. Ook worden de dotaties aan de reserve niet meer meegenomen als omvangsbasis, de materialiteit wordt hierdoor ook gewijzigd. Dit tezamen zou bij inwerkingtreding gevolgen kunnen hebben voor het oordeel dat de accountant tot op heden heeft afgegeven. De onzekerheden ten aanzien van de prestatielevring in de zorg van het sociaal domein zouden hierdoor tot een verklaring met beperking kunnen leiden. In 2024 worden al stappen gezet tot het zelf controleren van de prestatielevring om niet afhankelijk te zijn van de productieverantwoordingen met controleverklaringen van zorgleveranciers.

1.2.2 Frauderisico

Fraude neemt een steeds prominentere rol in de controle van de externe accountant. De accountant moet van haar toezichthouder (AFM) in de controleverklaring ingaan op fraude en daarmee is fraude een belangrijk onderdeel van hun controleprogramma.

Zeist heeft eind 2023 een Beleidskader Misbruik en Oneigenlijk gebruik vastgesteld (M&O)¹. Aan het voorkomen van misbruik en fraude wordt aandacht besteed in de diverse verordeningen. In de diverse verbijzonderde interne controles wordt dit in de checklists meegenomen. Daarnaast wordt de frauderisicoanalyse geactualiseerd.

1.2.3 Omgevingswet

Na vele jaren voorbereiding is vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking getreden. De Omgevingswet bundelt en vervangt 26 bestaande wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Deze wet heeft als doel om de regels eenvoudiger en overzichtelijker te maken, zodat burgers en bedrijven gemakkelijker ruimtelijke projecten kunnen uitvoeren. In 2024 zullen we te maken hebben met Wabo leges (van aanvragen vóór 1 januari 2024) en leges in het kader van de Omgevingswet. Wij zullen indien nodig de checklist aanpassen aan de nieuwe wet.

1.2.4 General IT controls en IT audits

De gemeente Zeist heeft als ambitie om de aanpak door middel van gegevensgerichte controles door te ontwikkelen naar systeemgerichte controles. Hiervoor is het noodzakelijk de in kaart gebrachte informatiebeveiliging te toetsen. Vanaf 2024 gaan we IT-controles uitvoeren over de belangrijkste basisprincipes van informatiebeveiliging (beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid). De belangrijkste applicaties betreffen Unit4Financials, Afas, Centric Leefomgeving (CLO), ZorgNed en Key2Begraven. In 2024 zal in samenwerking met team IV gekeken worden naar een controle van de general IT controls. Ook wordt gekeken hoe we de diverse audits uitgevoerd bij IV en Control nog beter op elkaar af kunnen stemmen en meer gebruik kunnen maken van elkaars werk.

1.3 Aanpak 2024

Dit uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de totale massa's van de baten, lasten en balansmutaties op grond van de primitieve begroting 2024 en de risicoanalyse. Hiervoor is gekeken naar het financiële belang (de materialiteit) en de inhoudelijke risico's per proces. Per proces is verder verkort weergegeven wat de aanpak op dat proces is. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen processen waarvoor verbijzonderde interne controlewerkzaamheden zijn gepland en jaarrekeningposten / processen waar een review wordt gedaan op bijvoorbeeld het balansdossier voor de jaarrekening 2024 omdat de verslaggevingsvoorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording) hiervoor het belangrijkste normenkader zijn.

¹ [RIB24_004: Beleidskader Misbruik en Oneigenlijk gebruik \(M&O\)](#)

2 Onderwerpen verbijzonderde interne controle

2.1 Uitgaven en inkomsten

Bij de beoordeling van de massa wordt het materieel belang bepaald voor zowel de lasten (uitgaven) als de baten (inkomsten) door het uitdrukken van het budget per kostensoort in procenten van de totale lasten of baten inclusief balansmutaties in de primitieve begroting 2024. De bedragen om het materieel belang te bepalen zijn afkomstig uit het financiële systeem op basis van de Iv3 indeling².

In de VIC worden alle baten en lasten betrokken waarvan de massa gelijk of groter is dan de verantwoordingsgrens (aangeduid met het begrip materialiteit). De goedkeuringstolerantie c.q. Verantwoordingsgrens voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid is vastgesteld op 1%.

In de onderdelen 2.2 en 2.3 is het financiële belang per proces / jaarrekeningpost samengevat. Tevens is beschreven wat het oordeel van team Control is aangaande het risico per proces / jaarrekeningpost en welke werkzaamheden worden verricht.

2.2 Risicoanalyse en aanpak op hoofdlijnen lasten (uitgaven)

Proces (lasten)	%	Beoordeling financieel belang	Beoordeling risico inhoudelijk	Toelichting (Focus van interne controle)	In scope voor VIC?
Salarissen en sociale lasten	15,1%	> 10%	Laag	In dienst, uit dienst, mutaties vaste loonbestanddelen, bruto netto berekeningen. Aansluiting Financials met AFAS (volledigheid).	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid.
Inkoop en aanbesteding (goederen en diensten, belastingen)	21,5%	> 10%	Midden	Factuurcontrole gericht op prijs en prestatie onderbouwing. Controle op mutaties crediteurenstamgegevens. Controle handmatige betalingen. Inkoop en aanbesteding (spendanalyse).	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid, rechtmatigheid (spend), prestatielevering en M&O.
Sociale uitkeringen in natura en sociale uitkeringen in geld	18,2%	> 10%	Midden	Dossiercontroles Wmo en Jeugdwet (ZIN en Pgb) inclusief prestatielevering.	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid, rechtmatigheid en M&O.
Subsidie-	4,2%	1% - 10%	Midden	Subsidiever-	VIC, gegevensgericht.

² Gemeenten leggen op twee manieren verantwoording af aan het Rijk, via de methodiek Single information, Single audit (SiSa) en via het systeem Informatie voor Derden (Iv3). Iv3 is een informatiesysteem waarin gegevens uit de begroting, kwartaalcijfers en de jaarrekening staan. De manier waarop is voor iedere gemeente gelijk.

verstrekkingen				strekkingen en subsidievaststellingen.	Rechtmatigheid en getrouwheid.
Grondaankopen	1,1%	1% - 10%	Laag	Voor grondaankoop vaststellen of deze conform mandaatregeling hebben plaatsgevonden en juist, tijdig en volledig zijn verwerkt.	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid.
Inkomensoverdrachten	0,5%	< 1%	Midden	Specifieke wetgeving en beleidsregels.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Bijdragen aan gemeenschapelijke regelingen	28,3%	> 10%	Midden	Bijdragen o.g.v. door AB vastgestelde begrotingen en resultaatbepalen de en/of resultaatbestemmende bijdragen o.g.v. de door AB vastgestelde jaarrekeningen.	Nee, onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
Belastingen	0,3%	< 1%	Laag	Belasting die gemeente zelf betaalt.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Huur en pacht	0,4%	< 1%	Laag	Huurkosten die de gemeente zelf betaalt.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Leerlingenvervoer	0,5%	< 1%	Laag	Leerlingenvervoer.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Rente en dividend	0,3%	< 1%	Laag	Treasury. Voor gemeenten geldt de wet Fido.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Mutaties reserves en voorzieningen, afschrijvingen	9,6%	1% - 10%	Midden	Dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen en reserves. Afschrijvingen.	Nee, onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
Totaal uitgaven	100%				
Investeringen		Pm	Laag	Naleving activeringscriteria van investeringen (juistheid; bestaan en waardering) & vaststellen of nieuwe kredieten conform de financiële verordening tot stand zijn gekomen (juistheid en tijdigheid).	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid en begrotingsrechtmatigheid.
Memorialen		Pm	Midden	Interne controle handmatige memoriaal-	VIC, gegevensgericht

				boekingen (focus ligt op de autorisatie, opslaan van onderbouwing)	
--	--	--	--	--	--

2.3 Risicoanalyse en aanpak op hoofdlijnen baten (inkomsten)

Proces (baten)	%	Beoordeling financieel belang	Beoordeling risico inhoudelijk	Toelichting (Focus van interne controle)	In scope voor VIC?
Leges omgevingsvergunningen	1,8%	1% - 10%	Midden	Leges omgevingsvergunningen.	VIC, gegevensgericht. Rechtmatigheid en getrouwheid.
Overige leges	1,4%	1% - 10%	Laag	Begraaf- en crematierechten zijn materieel.	VIC, gegevensgericht leges begraaf- en crematierechten. Rechtmatigheid en getrouwheid.
Belastingen en heffingen	15,0%	> 10%	Midden	De BghU heft en int belastingen en stelt de hoogte van de WOZ-waarden vast voor alle onroerende zaken.	Nee, financiële verantwoording met controleverklaring accountant (getrouwheid en rechtmatigheid) van BghU. Onderdeel jaarrekeningdossier.
Parkeeropbrengsten	2,2%	1% - 10%	Laag	Parkeerservice heft en int parkeeropbrengsten.	Nee, financiële verantwoording met controleverklaring accountant. Onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
Algemene uitkering	62,0%	> 10%	Laag	Gemeente ontvangt maandelijkse uitbetaal-specificaties.	Nee, onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
BUIG / inkomensregelingen	10,8%	> 10%	Laag	Gemeente ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering. We ontvangen jaarlijks een beschikking met vastgestelde bijdrage die als opbrengst verantwoord moet worden.	Nee, onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
Opbrengsten uit dividend, rente en financiële transacties	0,1%	< 1%	Laag	Treasury. Voor gemeenten geldt de wet Fido.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Huren en pachten	1,6%	1% - 10%	Laag	Interne controle op de juistheid en volledigheid van verhuur-opbrengsten.	Pachten met 0,2% niet in scope. VIC gegevensgericht op huren. Getrouwheid.

Eigen bijdrage en verhaal	0,3%	< 1%	Laag	Het opleggen hiervan is aan specifieke wet- en regelgeving gebonden.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Opbrengsten uit overige verkopen	0,6%	< 1%	Midden	Diverse kleine stromen.	Gelet op omvang (<1%) niet in scope.
Opbrengst grondverkoop	0,0%	< 1%	Midden	Voor grondverkoop vaststellen dat deze conform mandaatregeling hebben plaatsgevonden en juist, tijdig en volledig zijn verwerkt.	VIC, gegevensgericht. Getrouwheid
Mutaties reserve, voorzieningen en afschrijvingen	4,1%	1% - 10%	Midden	Dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen en reserves. Afschrijvingen.	Nee, onderdeel jaarrekeningdossier. Getrouwheid.
Totaal baten	100%				

2.4 Roulerende onderwerpen

De focus van de VIC ligt op de financieel materiële posten. Desondanks zijn er posten en processen die niet financieel materieel van aard zijn maar vanwege de risico inschatting wel gecontroleerd kunnen worden. Ook zijn er processen die niet direct uit (financiële) stromen volgen, maar wel belangrijk zijn voor de interne beheersing en de financiële verantwoording. Zoals bijvoorbeeld IT.

We focussen ons in 2024, in samenwerking met IV, op de controle van de general IT controls. Voor de jaren erna kan gekeken worden naar een roulatieschema voor overige processen zoals leges burgerzaken, leerlingenvervoer of overige belastingen. Dit wordt jaarlijks vanuit team Control, rekening houdend met planning, tijd en ruimte, bepaald in samenwerking met de proceseigenaar.

Bijlage 1: Lasten en baten per proces op basis van Iv3 matrix

Proces	Bedrag x € 1 mln.	%
Lasten:		
Salarissen en sociale lasten	32.840	15,1%
Inkoop en aanbesteding (goederen en diensten, belastingen)	46.648	21,5%
Sociale uitkeringen in natura en sociale uitkeringen in geld	39.527	18,2%
Subsidies	9.058	4,2%
Grondaankopen	2.429	1,1%
Inkomensoverdrachten	1.180	0,5%
Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen	61.442	28,3%
Belastingen	622	0,3%
Huur en pacht	866	0,4%
Leerlingenvervoer	1.048	0,5%
Rente en dividend	705	0,3%
Mutaties reserves en voorzieningen, afschrijvingen	20.745	9,6%
Totaal	217.110	100%
Baten:		
Leges omgevingsvergunningen	4.007	1,8%
Overige leges	3.125	1,4%
Belastingen en heffingen	32.481	15,0%
Parkeeropbrengsten	4.821	2,2%
Algemene uitkering	134.664	62,0%
BUIG / inkomensregelingen	23.348	10,8%
Opbrengsten uit dividend, rente en financiële transacties	288	0,1%
Huren en pachten	3.560	1,6%
Eigen bijdrage	562	0,3%
Opbrengsten uit overige verkopen	1.365	0,6%
Opbrengst grondverkoop	-	0,0%
Mutaties reserve en voorzieningen en afschrijvingen	8.883	4,1%
Totaal	217.104	100%

Austerlitz • Bosch en Duin • Den Dolder • Huis ter Heide • Zeist

Gemeente Zeist

Publiekshal, Slotlaan 20, Zeist

Postbus 513, 3700 AM Zeist

Telefoon 14 030

E-mail: zeist@zeist.nl

Website: www.zeist.nl

Twitter: www.twitter.com/gemeentezeist

